

018

ZÍTŘEK NIKDY NEUMÍRÁ A NEZJISTITELNÝ ČLUN

Bond i jeho protivníci cestují vždy stylově. Z profesního hlediska by člověk čekal, že se většina postav ze světa 007 bude snažit nepřitahovat pozornost, ale jejich dopravní prostředky lze jen málokdy označit za nenápadné. Bondovští padouši se obvykle ani nesnaží splynout s davem, což vzhledem k jejich pohrdání obyčejnými lidmi vlastně není překvapivé. A pokud se má Bond pohybovat v takových asociálních kruzích, potřebuje k tomu odpovídající vozidlo.

Ať už jde o soukromé letadlo, obrněný vlak nebo drahý automobil, zvenku musí všechno působit impozantně a uvnitř luxusně a pohodlně – samozřejmě s celou řadou speciálních vychytávek. Na nákladech se nešetří a praktičnost ustupuje do pozadí, i když to, co je praktické ve světě Jamese Bonda, se od našeho pojetí praktičnosti dost liší. Spotřeba paliva nebo amortizace nikoho nezajímají. Bondovští padouši mají vždy po ruce dostatek paliva a jen málokteré vozidlo jejich nebo samotného 007 přežije dost dlouho na to, aby bylo možné ho vyměnit za novější model. Nezbytnou výbavou těchto strojů jsou neprůstřelná skla, rakety nebo stealth technologie – tedy věci, které ani u takzvaných supersportů nenajdete v seznamu volitelné výbavy.

Bondovská série nabízí pestrou směsici klasických automobilů a futuristických dopravních prostředků. Mnohé z nich jsou důmyslně upravené pro podivné situace, do nichž se mezinárodní špioni a zločinečtí géniové čas od času dostávají. Některá vozidla jsou překvapivě univerzální.auta se mění v letadla nebo ponorky a – aby se kruh uzavřel – ve filmu *Není čas zemřít* funguje letadlo zároveň jako ponorka. Ve skutečném světě bývá většina dopravních prostředků navržena tak, aby dobře fungovala jen v jednom prostředí – ve vzduchu, na vodě nebo na zemi. Ano, existují obojživelná vozidla, ale žádné z nich se nedokáže úplně ponořit pod hladinu ani nevypadá tak dobře jako Bondův Lotus ve filmu *Špion, který mě miloval*. V tomto fiktivním světě je styl stejně důležitý jako samotná funkčnost.

Elliot Carver ve filmu *Zítřek nikdy neumírá* představuje v bondovské sérii výjimku – a to nejen proto, že jde o britského padoucha bez jizev, který navíc nevlastní ani bílou kočku nebo bazén se žraloky, aby dal světu najevo svou ničemnost. Zatímco většina megalomanských zločinců žije v luxusním ústraní, Carver je velmi veřejně známou osobností a šéfem globální mediální korporace. Jeho kolegové z řad padouchů se obvykle přepravují letadly, vlaky a auty,

která nejde přehlédnout. Smyslem Carverova katamaránu je ale pravý opak – doslova zmizet z radarů.

Pod krytím

Pokud děláte něco nekalého, dává smysl to zamaskovat. Existuje spousta způsobů, jak toho dosáhnout. Dr. No například šíří zvěsti o drakovi obývajícím jeho bažinatý ostrovní úkryt, aby odradil místní obyvatele i dotěrné tajné agenty. Ve Flemingově románu je oním „drakem“ obrovské vozidlo s pneumatikami vyššími než Bond, blatníky prodlouženými do podoby křídel, přídavným zadním kolem kvůli stabilitě upraveným jako ocas a kovovým „čenichem“ připevněným k chladiči, doplněným plamenometem.¹ Jako skutečný ohnivý drak by to asi nepůsobilo příliš přesvědčivě – zvláště když z útrob burácí dieselový motor – ale rozhodně to nahánělo strach.

Filmový drak ve snímku *Dr. No* možná představuje okamžik, kdy se už napjatý rozpočet definitivně zhroutil. Kdyby měl Ken Adam k dispozici více peněz, mohl z jeho nápadu vzniknout úchvatný mechanický tvor místo hranaťého nákladáku pobitého překližkou a natřeného barvou. Plamenomet působí efektně, ale představa, že by Quarrel nebo Ryderová uvěřili, že jde o skutečného draka, je urážkou inteligence diváků. Podobně absurdně působí ledovcová ponorka ve filmu *Špion, který mě miloval* nebo jednomístná krokodýlí ponorka z *Chobotničky*. Jako maskování fungují asi stejně dobře jako falešný knír.

Otočná registrační značka Aston Martinu DB5 ve filmu *Goldfinger* byla technologicky mnohem jednodušším, ale o něco uvěřitelnějším způsobem, jak uniknout pozornosti – nebo alespoň několika pokutám za parkování.² Ve srovnání s maskovacími technologiemi jde o naprostý základ, ale někde se začít musí. První postavou bondovské série, která začala brát maskování vážně, byl Hugo Drax ve filmu *Moonraker*. Jeho schopnost skrývat obrovskou vesmírnou stanici před úplně všemi už hraničila s absurdnem (viz kapitola 005). Mnohem realističtější je Carverův maskovaný člun ve filmu *Zítřek nikdy neumírá*.

Ve filmu z roku 1997 Elliot Carver, majitel společnosti Carver News Corporation, právě otevřel novou pobočku v Hongkongu a plánuje expanzi do Číny.³ Poté, co si vybudoval pozici na asijském trhu, chce zvýšit svůj podíl tím, že bude mít exkluzivní informace dříve než ostatní zpravodajské agentury.

¹ Vozidlo vycházelo z bažinového speciálu, kterým Fleming a jeho přítel projížděli během návštěvy ostrova Inagua (viz kapitola 001).

² Právě proto byl tento gadget údajně do filmu zařazen, přestože ho Bond během mise vůbec nepoužije. Jeden z filmařů totiž těsně před natáčením dostal několik pokut za parkování a nahlas si posteskl, že by si přál umět změnit registrační značku, aby se jim vyhnul.

³ Rupert Murdoch koupil hongkongskou společnost Star TV v roce 1993 a otevřel pobočky po celé Asii, čímž se jeho společnost News International stala jednou z největších mediálních agentur na Východě. Jeho plány vysílat v Číně však zastavila čínská vláda, která fakticky zablokovala přenosy na pevninské území.

Jenže místo čekání, až se něco stane, se rozhodne události sám vytvářet tak, aby dokonale zapadly do vysílacího schématu jeho televizních zpráv a uzávěrek novin. S kamerami připravenými natáčet následky se pokusí vyvolat válku mezi Čínou a Británií tím, že na čínské loď odpálí ukradené britské rakety.

Carverova věta „Vy mi dodáte obrázky, já vám dodám válku“ bývá připisována Williamu Randolphu Hearstovi. Ten měl na mysli americko-španělskou válku roku 1898, kterou chtěl využít ke zvýšení prodeje svých novin – nikoli objektivním informováním, ale záměrným podněcováním protišpanělských nálad mezi Američany pomocí senzacechtivých nebo zcela vymyšlených zpráv.

Ve světě Jamese Bonda ale Carver nesmí být viděn jako ten, kdo rakety odpaluje. Veškerá vina musí padnout na britské a čínské ozbrojené síly, a proto musí jeho loď zůstat skrytá. Odtud pochází jeho špičkový člun s technologií stealth. Přestože je inspirován skutečnou experimentální lodí amerického námořnictva Sea Shadow,⁴ s dvanácti lůžky a velmi spartánskou kuchyňkou (mikrovlnka, lednice a téměř nic dalšího), tak úplně neodpovídá vysokým standardům bondovských padouchů.

Základní vzhled Sea Shadow filmaři zachovali, protože je pro stealth technologii klíčový. Rovné linie a zvláštní úhly nejen dokonale odpovídají estetice bondovských padouchů, ale zároveň pomáhají odrážet radarové paprsky tak, aby se nevracely zpět k radarové stanici. Příklad pro radary neviditelných lodí je proto zkosená dovnitř, oblouky jsou nahrazeny hranami a prvky, podle nichž by bylo možné plavidlo identifikovat, bývají uzavřeny do hranatých krytů, které deformují jejich radarový obraz. Aby bylo odhalení ještě obtížnější, používají se materiály jako uhlíková vlákna, která jsou pro rádiové vlny částečně průhledná. Lokalizační signál tak projde vnějším pláštěm lodi a odrazí se až od vnitřních konstrukcí. Při pečlivém návrhu lze tyto konstrukce uspořádat tak, aby odražené vlny vytvářely matoucí nebo mnohem menší obraz objektu. To je u Carverovy lodi rozhodně potřeba, protože je obrovská. Musí pojmut všechny poskoky, ukradené rakety, gigantický mořský vrták a ještě ponechat dost prostoru pro Jonathana Prycea, aby mohl dramaticky přecházet po palubě uprostřed hi-tech dekorací.

Problém je v tom, že uhlíková vlákna jsou velmi tuhá a křehká a při namáhání velkých lodí v neustále se pohybujícím moři by snadno popraskala. Velké lodě se proto stavějí spíše z levnějších a odolnějších materiálů, například z oceli. Jenže ocel velmi dobře odráží rádiové vlny.⁵ Na povrch lze nanést speciální vrstvy, které rádiové vlny absorbují a přeměňují je na teplo, jež následně pohltí kovová konstrukce pod nimi. Je to drahé – ale náklady bondovské padouchy nikdy příliš netrápily – ale zároveň účinné. Přináší to však další problém.

⁴ Prototyp byl skutečně postaven, ale loď nikdy nebyla zařazena do služby.

⁵ Ke zpevnění uhlíkových vláken lze použít také kompozitní materiály, ty však mohou zvýšit zjistitelnost plavidla.